

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 208.

V Ljubljani, v ponedeljek 14. septembra 1885.

Letnik XIII.

Avstrijska trgovina na vzhodu.

(Konec.)

Mnogo let je baron Hirsch oviral gradnje spojnih železnic; meseca februarja se je še le diplomatom posrečilo prisiliti sultana, da je izdal „irade“, ki zaukazuje gradnje omenjenih železnic. Delo je prevzela finančna skupina, sestavljena iz Pariškega Comptoir d'Escompte, Banke otomanske in avstrijske Deželne banke. Ta skupina hoče delo dokončati do 15. oktobra 1886, kakor je bilo določeno v Berlinu. Začetek je toraj storjen, toda obljubiti in dati je Turku odveč.

Mnogo je Avstrija pričakovala od avstrijsko-ogerskega Lloydja v Trstu, ker tukaj ji je odprta morska pot v daljni vzhod; toda zastoj.

Akoravno je lega Tržaškega mesta jako vgodna, vendar propada avstrijska kupčija od dne do dne. Le maloktera ladija se ustavi v Trstu, da izloži kitajski in japonski čaj, kavo s Ceylona ali indijski bombaž itd., vse druge izkladajo svoje blago v angleških, nizozemskih ali nemških pristaniščih. Od leta 1876 do 1880 je Avstrija celó dobila največ pridelkov vzhodnih krajev iz nemških severnih pristanišč. Od 12 1/2 milijonov meterskih stotov prekmorskega blaga je dobila iz Hamburga in Bremna, mesto iz Trsta in Reke. Vsako leto dobi Lloyd blizo dva milijona državne podpore, do sedaj že mnogo nad 80 milijonov, in vse se zgubi v židovskih žepih. Avstrija si prizadeva, da bi povzdignila svojo trgovino in obrtnijo, avstrijski Lloyd in južna železnica sta ji na poti. Lloydovo vodstvo in njegovi agenti delajo dobičke, a država plačuje, da propada trgovina. Znani Neumann-Spallart piše: „Trgovci v Trstu ne poznajo onega kupčijskega duhá, ki išče in zasleduje vedno nova pota. Slab, da ne rečem kramarski znak overa velika podjetja, vsled česar so Liverpool, London, Antwerpen, Amsterdam in Rotterdam, Marseille in Havre postali to, kar bi v višji meri moral biti Trst za Avstrijo.“ Trst nima zaloga, toraj tudi ni skladišče v pravem pomenu besede. „Naj se li Trst čudi, da domačini dobivajo bombaž iz Hamburga, ker v Trstu večkrat ne najdeš povezeka na prodaj! Kakor ne

najdeš zaloga, tako tudi ne drugih naprav, s kterimi bogatí Angleži. V Trstu so propale velike kupčijske hiše, kakeršne so bile še pred petdesetimi leti; namestujejo jih odpravniki (spediteur) in naročevalci (komisijonari), drugi trgovci so se vrgli na neplovito spekulacijo, italijansko rento, Lloydove akcije itd. In kako tudi ne? Vsa družba je v židovskih rokah. Židovsko kramarstvo je končalo podjetni duh in škodovalo trgovini.

Vsled vladne apatije so v Trstu edini gospodarji v vseh krogih javnega življenja židovski „irredentovci“. Vsa denarna podjetja in zavode imajo židje v svojih rokah.

Vodja avstrijskega Lloydja je žid baron Marco Morpurgo, ki služi na leto 40.000 gl. in 5% vseh dohodkov, toraj do 100.000 na leto. Rothschild ima, kakor je pisal „Parlamentär“, devet desetih akcij. Deset upravnih Lloydovih svetovalec niha nikakih akcij, a vlečejo na leto do 100.000 gold. Družba ima štiri potovalne nadzornike, kterim plačuje 60.000 gold. Državno podporo, ki jo je država na deset let dovolila, prodala je družba l. 1878 Rothschildu. S tem denarjem si je omislila nekaj novih parobrodov, za ktere je izdala tretjino več, kakor so vredni. V Mujah (Muggia) ima svoj potratno sezidani arsenal; njegov vodja (direttore tecnico) služi 12.000 gold. „Palazzo del Lloyd“, kjer ima vodja, žid Morpurgo, svoje orientalsko opravljeno stanovanje je zaračunjen nad 1.489.000 gold. Leta 1878 je Lloydova družba proti mejnarodnemu pravu dovaževala 15 mesecev živež turškim vojakom v Varno, Solun, Batum in Tarbison. Lloydov zastopnik v Smirni je poslal v Trst 119.000 gold. Turška vlada je darovala vitezu Bordiniju 10.000 v zlatu. Ravno ta gospod je z zvižao največ pripomogel, da se je Lloydu dovolila državna podpora; zato je bil umirovljen z letno plačo 6000 gold. ter ob enem imenovan upravnim svetovalecem, in sedaj uživa na leto 15.000 gold. V Trstu podpirajo ti židovi „irredento“, pomagajo jim njihovi časniki „Citadino“, „Independente“ in „Piccolo“. Židovskim časnikom plača družba na leto nad 50.000 gold.; vrh tega je odločenih še 30.000 gold. kot „spese diverse“, gotovo za „reklamo“ v časnikih.

Mnogo trgovcev je prodajalo les v Aleksandrijo, Carigrad itd. Popustili so trgovino, ker niso mogli tekmovali z židovi v Trstu. Vso trgovino z lesom ima v roki kupčijska hiša Mosconi A. C. V njeni družbi je hiša Morpurgo e Parente. Ker je Marco Morpurgo, vodja Lloydove družbe, plačuje od lesa manj voznine, kakor drugi trgovci. Ta hvaležni posel opravlja žid Geserum, in gotovo ne zastoj. S kratka, sedanji Lloyd ni vreden nobene državne podpore. Dobiček imajo le Rothschild in njegovi židovski prijatelji v Trstu, ki gredo eden drugemu na roke. Tu je treba strogega nadzorstva!

Židovski kapital je povzročil propad obrtnije. „Z edinim kapitalom“, piše P. Dehn, „hoče se vse doseči, inteligenca in delo se ne čislata. Odkar zavzema borza prvo mesto med viri zaslužka, postala je obrtnija predmet spekulacije, posebno pa, ker je država pokazala, da hoče domačo obrtnijo po svoji moči podpirati s podporami, zaščitnimi carinami, privilegiji itd. Ko se je pričelo razvijati narodno gospodarstvo, postali so obrtniki večinoma spekulanti, ki vstanovljajo delniške družbe, delajo pogodbe zaradi provizij, sploh pa se malo brigajo za tovarne, marveč le iščejo dobička pri kupovanju in predaji. Od teh modernih obrtnikov v Avstriji je marsikteri upravni svetovalec deseterih tovarn; toda komaj deseti ve, kaj je pravo, praktično in zaslužno delo, kaj je izvedenost, izurjenost in delo. Borza vstanovlja tovarne, kakor da bi bile bankina kupčija in bi za nje zadostoval več ali manj razvit naravni nagon do zaslužka.

V materijalnem boju za obstanek avstrijskega prebivalstva niso zlezli na površje najboljši, temveč večkrat najslabši življi, isti namreč, ki so najmanj izbérali sredstva. In ker se je posrečilo tem ljudem zapovedovati družbi, pridobiti si plemstvo, kar je mogoče v Avstriji pod figovim listom dobrodelnih darov, posebno pa podkupiti velike liberalne liste na Dunaji in vplivati na vlado in zbornico; ker se dalje s tem močnim in trdnim spekulacijskim obročem ne more meriti nobena moč: zato gleda avstrijski domoljub, ki dobro želi domovini, v sredi različnih osebnih

LISTEK.

Rožnik.

Zgodovinski spomini.

Ker se je večrajšjo nedeljo slovesno prenesel novi krasni kip Matere Božje iz cerkve p. é. oo. Frančiškanov v prenovljeno kapelo Marije-Lurske ob cesti proti gornjemu Rožniku, pri čemer so se vdeleževali tudi mil. knezo-škof Jakob Missia, se mi zdí sedaj prilično pogledati nekoliko v zgodovino „Rožnika“ in njegove okolice ter podati bralcem nekaj slik iz davnopretelkih časov.

V c. kr. dvorni knjižici na Dunaji se nahaja prezanimiv rokopis, ki obstoji iz zelo natančnih znamenkov o nekdanjih posestvih družbe Jezuitov na Kranjskem. Ta rokopis nam odpira pogled v zgodovino Rožnikovo in nam daje potrebne podatke. Iz tega rokopisa, ki ima napis „Liber totius Archivi Societatis Jesu Labacensis“, je najprej razvidno, da se je nekdanj „Rožnik“ (Rosenbach) ni imenovalo samo to, kar imenujemo dandanes „Gornji in Spodnji Rožnik“, ampak tudi posestvo „pod Turnom“ (Tivoli, okoli l. 1601). O tem bomo še spregovorili.

Ime „Rosenbach“, za posestvo obstoječe iz polja in gozdov na zahodu Ljubljanskega mesta, je prav staro ter se nahaja v listinah iz 14. veka, v knjigi privilegij Ljubljanskega mesta in sicer v oni listini, v kateri se natančno določuje Ljubljansko obmestje; drevesna nasada ali vrt nad turnom pri Ljubljani pa se omenja že v neki listini vojvoda Ulrika koroškega, gospoda Krajne in Marke, 1. junija 1267 (in viridario nostro supra turim apud Laybacum). Ta stolp, turn, ki je stal nekoliko više v gozdu, kakor današnji grad Tivoli, je pripadal pozneje v 15. stoletju familiji Apfaltereron, a požgal ga jim je Ulrik grof Celjski.

Ko so spodaj na sedanjem kraji sozidali grad, so ga imenovali: „pod razdrtim turnom“ (skrajšeno: pod turnom). Od Apfalterernov je Podturn (Tivoli) prešel v familijo Saurau (iz Štajarskega), ki ga pa ni imela dolgo. L. 1484 sta ga kupila Ljubljanski meščan Kašpar Crobath in njegova žena Katarina, od kojih ga je pa zopet dobila familija Saurau ter ga kmalu, l. 1507 z vsem posestvom, tudi drevesnim vrtom, prodala ces. vicedomu Erazmu Praunwartu in sicer za 640 gl. kranjskega denarja. Pa tudi ta ni imel tega posestva dolgo časa; lastniki so se hitro menjavali: Kúchl, Mauritsch, Stoffl, Pan-

thaleon. Zadnji je prodal 1601. l. 26. februarja posestvo „Rosenbach“ — tako so imenovali Podturn in vse kar je pripadalo — očetom družbe Jezusove in s tem se je začela najsijajnejša doba v stareji zgodovini Podturna (Tivoli).

Rokopis v Dunajski dvorni knjižici nam pripoveduje, kako da so očetje dobili Podturn v svojo last — denar je dal jezuitom Ferdinand II. — in pri tej priložnosti pripoveduje tudi o kraju samem: „Posestvo to imamo kot navadno zabavišče za svoj kolegij.“ Kraj se odlikuje po svoji prijetni in prijazni legi, na eni strani zavarovan s precej visokim obraščenim hribom, na drugi strani pa se razprostirajo pod njim njive, travniki, ribnjaki in krasen, prost razgled na mesto.“

V 17. in 18. veku so jezuitje ne samo razširili svoje lepo posestvo, ampak so tudi vse storili, da bi je olepšali, napravili nove zasede itd. in še dandanes se dobijo v gozdeh sledi teh zasad, posebno tam, kjer se gré proti gornjemu Rožniku, kamor so

*) Tukaj so gojenci in učenci jezuitov prebivali po leti ob prostih dneh, tukaj so napravljali o počitnicah gledališke predstave in med drugimi so igrali ubožni dijaki tudi „Paradiesspiel“ v slovenskem jeziku. Opomba pis.

koristi in ljutega boja za gospodstvo, le žalostnim sreem v prihodnost.

Na čelu kapitalistične oligarhije pa korakajo v Avstriji to- in onstran Litave skoraj izključljivo le prepeličarji, ki vodijo Avstrije žitje i bitje in množé svoje bogastvo in vpliv z lastno jim ročnostjo.

Zanimivo je, kar je rekel nekdanji turški poslanik na Dunaji, Edhem paša, nekemu časnikarju: „Čudno se nam zdi tukaj (v Peri), da Avstrija tako malo stori za trgovino v Turčiji. Tu pod mojim oknom se razteza Bospor. Kar pride od Donave in črnega morja in se tje vrača, mora iti tu memo. Našel sem večkrat mnogo angleških in francoskih ladij, preden sem videl eno avstrijsko. In še več; nekaj, kar ne morem razumeti, ker sem imel prilžnost, občudovati bogate pridelke avstrijske: pošljate nam iz Avstrije le izvžek, tako da imenujejo v Carigradu izmeček (slabo blago) le avstrijsko blago. Ne gré mi v glavo, da se v Avstriji tako malo brigade za naš trg. Vi mislite veliko nevarnost; vendar se Avstrijci ne smete bolj bati kakor Angleži in Francozi, ki nas z blagom obkladajo daleč v Azijo in imajo dober dobiček. Avstrija nam pošlje le slabo steklo, slabo sukno, nedavno smo dobili tudi papir skoz Reko, pa zopet navadne vrste, dočim pošiljajo Angleži in Francozi boljsega.“ Ni čuda! „Slabo in ceno“, to je geslo avstrijskih tovarnarjev. Iz družih dežel se izseluje kapital in se v mnogih podjetjih bogato obrestuje, iz Avstrije pa se izseluje delavec, ker ga tare krivonosni žid. H-t-b-r.

XXXII. vesoljni zbor nemških katolikov.

(Dalje.)

(V torek 1. septembra ob 5. uri popoldne obéni drugi javni zbor. G. pl. Wendt o Bonifacijevem društvu, g. dr. Mosler o pomanjkanji duhovnov. Apostolski prefekt za Dansko, mlg. Euch iz Kodanja, o katoliški cerkvi na Danskem. Telegram iz Rima. Pastor Schlösser o Rafaelovem društvu. Poslanec Porsch o katoliških društvih in tajnih družbah.)

1. septembra ob 5. uri popoldne je bilo drugo javno obéno zborovanje. Navzočih je bilo nad 6000. Govoril je najprej pl. Wendt o Bonifacijevem društvu, ki ga prav toplo priporoča. Profesor dr. Mosler iz Thriera je govoril o pomanjkanji duhovnikov, njega znanih vzrokih in za odpravo priporočal naslednje, kar je sedaj mogoče: „Naj se odpravi izomika in priprava za svečeniški stan tako, kakor jo redarska država zahteva. Zahtevamo prostih, cerkvenih odgojišč. Cvetoče naprave, kakor so bile pred kulturnim bojem, so vzgojile dosti duhovnov. S sv. očetom jedne misli zahtevamo prosto vzgojo svečeniškega stanú, o tem se ne dá nič mešetariti.“

Dokler ne bode zmage, pomagati si je drugače. Duhovščina naj še bolj, kakor dosihmal, vabi in podučuje dečke in jim pripomore k izobraženju. Neduhovni naj to gmotno podpirajo. Obitelj naj se vzgoja krščanski, posebno naj se varuje pohajšljivega branja in umazanih romanov.

Apostolski prefekt za Dansko, mlg. pl. Euch v Kodanji, podaja kratek pregled o stanju katoliške

cerkve na Danskem. Nekdaj je bilo 15 škofov pod nadstolico v Lundu. Načelo „cujus regio, ejus religio“ se ni nikjer tako kruto izpeljalo, kakor ravno tukaj. Leta 1848 se je sicer prikazala zarija verske svobode, a o katoličanstvu ni bilo nikjer sledú. Upanja je bilo malo, vendar roka Božja storila je veliko. Sedaj je 4000 katolikov na Danskem, polovica je spreobrnjencev, imamo 28 duhovnov, med njimi polovico jezuitov, 9 duhovnov domačinov, 95 sester od sv. Jožefa, med naslednjimi so domačinke, nekaj jih je iz Vestfalije, nekaj iz Francoskega. Verske in politične razmere so mršave, le katoličanstvo je stalno, to spoznavajo dan na dan mnogi. Govornik pripoveduje celo uro in prosi poslednjič katolike iz Nemškega za pomoč z molitvijo in dobrimi deli, da bomo vsi eni: ena čeda, en pastir.

Predsednik dr. Lieber naznanja zboru veselo novico. Obéni zbor je takoj, ko se je konstitoval poslal kardinalu Jacobini-ju po telegramu zahvalo za blagoslov sv. očeta in izrazil svojo ostroško vdanost. Na to je odgovoril po telegrafu kardinal Jacobini: Sv. oče se radujejo, da je toliko katoliških mož iz vse Nemčije v tem mestu, sprejmejo s hvaležnostjo njih otroško vdanost ter njim in njihovemu delovanju za katoliško stvar vnovič podelé blagoslov. Vesel vrišč je nastal na to v dvorani, tako, da se kar veselje ni moglo vstaviti.

Pastor Schlösser iz Brna priporoča v podporo društvo sv. Rafaela.

Poslanec dr. Porsch govori o katoliških društvih in o tajnih družbah. Združevanje katolikov na Nemškem ni družega, nego potrebno in naravna protipeza (reakcija) katoliške cerkve zoper razdor krščanstva v naši družbi. Govornik naslika potem mnogovrstnost katoliškega združenja proti prizadevanju tajnih družeb in govori o krasni okrožnici sv. očeta zoper framasonstvo. Govornik pripoveduje marsikaj zanimivega o rovanji besnic, iz katerih izhaja vse sovraštvo do katoliške cerkve, z zgovorno besedo sključuje govornik vse katolike, naj se prav marljivo vdeležujejo katoliškega združenja in končá z opominom: Časi so resni, katoliškega cerkev je skoraj po vseh kulturnih državah v hudem boji. Prapor je razvit, na eni strani rudeča zastava socialne revolucije, na drugi strani sv. križ, ki ga kviško dviga namestnik Kristusov. Med obema je neodločena množica, ki se vstopa na to ali ono stran, kolikor se je v blato ne pogazi. Skrbimo tedaj, da stojimo mi in naši potomci trdni v hudem boji.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. septembra.

Notranje dežele.

V soboto ob polu 11. uri dopoldne pripeljal se je *presvitli cesar* v Požego na Slavonskem, kjer je sedaj vojska 13. kora na velikih vajah zbrana in jih bo danes zaključila. Pred mestom, kjer je bil postavljen slavolok, čakal ga je župan z mestnim odborom in ga je spodobno pozdravil. Od ondot napravljen je bil v mesto špalir iz raznih društev

do komitatne hiše, kjer so bili zbrani častniki, generali, duhovščina in magnatje. Tukaj je cesarja pozdravil nadvojvoda Jožef, vrhovni zapovednik honveda; za tem so ga nagovorili generali in duhovščina. Ob enem se mu je podal prekrasen sveženj cvetic, ktere je cesar sprejel. Narod klical mu je pa brezkončne v nebo odmevajoče „živio!“ Nad vse slovesno sprejemali so ga tudi po drugih mestih, koder se je vozil. Popoldne sprejel je bosansko-hercegovaško deputacijo, obstoječo iz 467 mož, ki so ves narod in vse okraje zastopali. Na čelu tej deputaciji so bili bosanski vrhovniki raznih veropovedavaj; pripeljal jih je bosniški guverner general Appel. Le-ta je nagovoril prvi presvitlega cesarja, za njim pa Sarajevski in Mostarski župan, vrhovni rabinec in jeden Turk. Vsi so se mu zahvaljevali za očetovsko skrb, ki jo je zasedenima deželama naklonil in so ga prosili, da naj jih kmalo obiše. Presvitli cesar je nato rekel: „S posebnim veseljem sprejemam izraze vdanosti iz ust tolikanj mnogobrojnih zastopnikov Bosne in Hercegovine, iz ktere ob enem sprevidim, da ondi v pravi luči spoznavata Mojo in Moje vlade očetovsko skrb za Bosno in Hercegovino. Moja volja je, da ima ondi vsaka vera prosto polje za izvrševanje svojih dolžnosti in da se ji pravice od nobene strani ne kratijo. Prepričani bodite, da hočem i na dalje vsem veram enako pravičen biti in jih varovati. Ob enem pa tudi pričakujem, da si bodo prebivalce ne gledé na narodnost vzajemno prizadevali blagostanje obeh deželá zvikiati, o čemur se hočem kmalo sam prepričati. Sporočite to svojim sodržavljanom in zagotovite jih Moje cesarske milosti, ktera naj tudi Vas domú spremlja!“ Ko je cesar obljubil, da jih hoče obiskati, zaorila mu je deputacija tako navdušen „živio“, da ga ni bilo ne konca ne kraja. Deputacija je bila pri njem poldrugo uro. Zvečer so Požeganci cesarju napravili bakljado, ktere se je 400 ljudi vdeležilo. Cesar sam se je pa po razsvitljenem mestu sprehajal, kjer ga je narod navdušeno pozdravljaj.

Delegacije snidejo se menda 20. oktobra.

V *Pragi* volili so župana, ker se je dr. Černy tej časti odpovedal. To mu pa vse skupaj ni dosti pomagalo, kajti izvolili so ga v soboto zopet skoraj soglasno, kar je pač najboljšje spričevalo, da je bil mož na svojem mestu. Dr. Černy pa žalibog županstva zopet ni hotel prevzeti; pravi, da ga družbinske razmere in pa poklic na vpešnem spolnovanji županijskih dolžnosti preveč ovirajo. V četrtek bo zopet volitev.

Naša vojska se bo v kratkem času zopet za jeden oddelek razširila. Dvokolničarje (bicikliste) bodo vpeljali za ordonančno službo. Osem mož in to štirje častniki in štirje podčastniki vkvarjali so se do sedaj s to umetnostjo tri leta in so že do tolišne spretnosti prišli, da se že z železnico kosajo. Letos so se ti dvokolničarji vdeležili velikih vojaških vaj pri Tulnu in Sentpolitu. Iz Dunajskega Novega mesta do Sentpolita je 86 kilometrov. Dvokolničarji so ga napravili v 6 $\frac{1}{2}$ urah; 25 kilometrov daleč vozili so samo 1 $\frac{1}{2}$ uro. Kar je pa poglavitna reč, je pa to, da so vojaške dvokolnice ravno tako dobre za ravan kakor za napet svet. Na hitrosti jim je kos le železnica in pa telegraf. Navadnega jezdeca vženó. Po dva in dva in to jeden častnik in jeden podčastnik se vozita skupaj, kar se „vlak“ imenuje. Vsi dosejani častniki in podčastniki so vzeti iz c. k. vojaškega ustava za izobražbo boriteljev in telovadcev. Iz teh se bode polagoma napravila nova četa, ki bo za ordonančno in drugo vojno službo kakor nalašč, kajti ob enem imajo na svojih dvokolnicah tudi napravljeno mero, ktera jim pove, kako daleč da so se vozili. Vsakemu glavnemu taboru prirejenih bode pozneje po nekaj „vlakov“ dvokolničarjev.

Vnanje države.

Poljski grajščaki po Veliki Poljski jeli so pruskega ministra Puttkamra posnemati. Kar imajo nemških poslov ali sploh delavcev, vse od kraja odpuščajo. Zakupne pogodbe, ki jih imajo z Nemškimi podjetniki napravljene, odpovedujejo. Obrtniki ravno tako odpovedujejo Nemcem vsakojake trgovske zveze. Iznane Poljake, ki čez mejo prihajajo, sprejemajo povsod z veseljem v službo in na delo. Ker so na glasu spretnih delavcev, bodo, kar je Avstrijeev, posebno lahko v iztočni Galiciji zaslužek dobili. Puttkamer in Bismark si prav nista mislila, da se bo pušica obrnila, ktero sta na Avstrijo spustila, in da bo Nemčijo v srce zadela. Več nego polovico več je Nemcev v Avstriji, kteri nam najboljši kruh snedajo, kakor pa naših na Nemškem.

Na *Srbskem* imajo polne roke posla z lovom na roparje, kteri si še vedno ime „hajdukov“ pridevajo, če tudi popolnoma po krivici. Nekaj najbolj nevarnih so že spravili na varno, drugih še iščejo. Žalostno je za ondašnje politične razmere, da se je radikalna stranka v Uziškem okraji z roparji zvezala in jim proti vladi in njenim organom potuho daje. Sicer je pa narod spoznal njene namene in se vedno bolj od nje obrača, ter gre vojakom in orožnikom roparje lovečem na roko. Konečna obravnava proti Jakovljevičevim morilcem bo konec septembra.

Iz *Kitaja* poročajo se notranji upori. V Ningpo napravili so sicer jako zadovoljni Kitajci upor. Vlada je poslala 500 vojakov, da ga zaduše. Prišli so pač tje kaj, opravili pa niso prav nič. Uporniki so jim 40 vojakov pobili. V pokrajini Illi dvignili so se vojaki proti svojim načelnikom. Več ta-

hodili jezuiti s svojimi gojenci večkrat na božjo pot v procesijah.

Cerkev na gornjem Rožniku omenja Valvazor (1689) v svoji knjigi „Ehre des Herzogthums Krain“ (II. p. 788) kot XVIII. izmed 25 podružnic fare sv. Petra pred Ljubljano in naš sloveči zgodovinopisec piše na navedenem mestu to-le: „Unser Lieben Frauen auf dem Rosenbach, darin die Altäre Unser Lieben Frauen, der Geburt unseres Herrn und S. Johannes Bapt. Der Kirchtag kommt am 3. Sonntag nach Ostern.“ (Naše ljube Gospe na Rožniku, v kateri so altarji naše ljube Gospe, rojstva našega Gospoda in sv. Janeza Krstnika. Cerkvni praznik je 3. ned po Vel. noči.)

Leta 1742 so jezuitje cerkev na novo sozidali in l. 1747 jo je Ljubljanski škof Ernest Andrej grof Attems blagoslovil.

Poprej sem omenil, da so jezuitje svoje posestvo „pod turnom“ (Rosenbach) zeló razširili; kupili in v dar so dobili celo vrsto travnikov in njiv do obmestja in proti Šiški, kamor je po njihovem posestvu že l. 1591 javna pot (via publica) vodila, kakor spričujejo listine. Na travnikih, ktere vidiš dandanes na obeh straneh Lattermannovega drevo-reda, je bila že zgodaj (1453) hiralnica (Sünderseechenhaus, bolnišnica za gobove), potem peč za opeko (1532), žena vicedoma Praunwarta je vsta-

novila tu bolnišnico itd. itd.; na tako imenovanem velikem travniku („grosse Freiwiese“) proti današnjemu kolizeju se je razpostavljala v drugi polovici 17. veka precej znatna Ljubljanska meščanska straža.

Za nektore kose je morala jezuitovska družba plačevati Ljubljanskemu škofu nekolik znesek. Pozneje pa jim pusti škof Oton Friderik grof Bueheim (1647) ta davek proti temu, da bode ob nedeljah in posebnih praznikih ud družbe Jezusove v stolnici pridigoval slovensko („qui ad populum carniolice dicat“).

Ko so odpravili jezuitovski red za časa Marije Terezije, je prišel Podturn (Tivoli) v last kranjskih deželnih stanov, potem, kakor je znano, v našem veku (1852) v last maršalu grofu Radetzky-ju, kteremu je bil kupil ta lepi grad naš presvitli cesar Franc Jožef I., da bi ga rabil za celo življenje. Nekoliko pred svojo smrtjo ga je dal grof Radetzky nazaj direkciji c. kr. založnine, od koje ga je kupilo l. 1865 Ljubljansko mesto.

Božjo službo v cerkvi na Rožniku so oskrbovali, potem ko so odpravljani bili jezuitje, Avguštninci pred mostom in za njimi oo. Frančiškani, ki so za Avguštninci prevzeli samostan pred mostom.

P. pl. Radics.

borov so vničili; ko so bili pa z vsem gotovi, združili so se pod enim načelnikom in so cesarske čete nabili. Illiški guverner je prosil za pomoč. Cesarju je pa sporočil, da upornike Rusi podpirajo z denarjem, strelivom in orožjem.

Izvirni dopisi.

Iz Novega Mesta, 10. sept. (Letošno birmovanje na Dolenjskem.) (Konec.) V Petek, 4. septembra, so pa ob 8. uri začeli posvečevati nov prekrasen iz marmora napravljen veliki altar v tukajšnji samostanski cerkvi sv. Lenartu posvečeni, kateri obred je s pontifikalno mašo trpel do polu 12. ure. Iznenadil nas je vse duhovnike in druge poslušalce preč. g. gvardijan in gotovo tudi mil. knezo-škofa z izbornim strogo cerkvenim koralnim petjem, kterega so mladeniči tako eksaktno izpeljali, da jim moramo tudi očitno pohvalo izreči, zlasti g. gvardijanu, ki se toliko trudi za vpeljavo cerkvene godbe in cerkvenega petja. Slišal sem prevzvišenega vladika, kako so sami na tihem spremljali vse petje in tako gotovo odobrili koralno petje. Tu se vidi lepota in krasota koralnega petja in ovržejo vse nasprotno trditve onih, ki bi radi po hišah božjih imeli to, kar se v cerkvi ne spodobi.

Pri obedu v samostanu so bili mil. knezo-škof prav prijazno ljubeznjivi in domači, ter na lepo napitnico g. gvardijanovo, ki so mil. kneza primerjali nekdanjemu očaku Jakobu, ki je videl lestvo v spanji, po kateri so hodili angelji doli in gori in drugi dan postavil v znamenje kamen in ga oblił z oljem — so tudi mil. knezo-škof postavili s posvečevanjem altarja tako nebeško lestvo, po kateri se bodo vzdigovala naše molitve proti nebesom in donašale doli milost božjo — prav prisrčno zahvalili.

Ob polu 4. uri odpeljali so se potem škof v bližnjo Šmiheljsko faro. Tu so si ogledali lepo ozaljšano cerkev sv. Mihaela in pa novo poslopje, ki se zida za šolske sestre. Šolska mladina čakala je pred cerkvijo v prazničnih oblekah z zastavo in vejami v rokah, klečé mil. kneza. G. župan in svetovalec poklonili so se škofu in potem so natanko pregledali vse prostore novega poslopja ter obljubili g. župnika podpirati pri trudapolnem prizadevanji, ki bode sčasoma rodil obilno sadú, če se ustav sestrá obdrži in razcvete. Pri tej priliki občudovali smo mil. knezo-škofa izurjenost, kar zadeva stavbarstvo. Mojster toraj tudi v tej stroki!

V soboto podali so se birmovat v Mirno peč. Vsa vas bila je prav lepo ozaljšana in šolarji so jih pričakovali pred farovžem, kjer jih je šolarica po otroško pa izvrstno pozdravila, tako, da so se sami mil. knezo-škof tej govornici čudili in bližnji pa sama veselja jokali. V svojem govoru nadaljevali so nauke, ki naj se jih verni držé po končanem misi-jonu, ki se je ravno pred tu obhajal. Obiskali so tudi 80letnega starčeka g. Skubica, in po opravljeni birmi 482 otrok so se mil. knezo-škof zopet v mesto povrnili, in nato bolj natanko začeli ogledovati kapiteljsko cerkev od znotraj in zunaj. Na večer je zopet meščanska godba počastila mil. knezo-škofa.

V nedeljo zjutraj ob polu 7. uri še enkrat pridejo vikši vseh uradov ter se mil. knezu-škofu poklonijo in od njih poslové, potem pa v štirih vozéh med zvonjenjem in zares močnim streljanjem spremijo višega pastirja do Toplic. Ves čas bivanja našega prevz. vladike bilo je naše mesto v vedni paradi. Razun omenjenih slavolokov vihrale so raz hiš prekrasne zastave, cesarske, deželne in papeževe. Vse mesto čutilo se je nekako prerajeno, poživljeno. O le prehitro je prišel čas ločitve, toda obljubili so mil. knezo-škof, da naše mesto zopet kmalo obiščejo in to nas tolaži! Hvala Vam, meščanje za ljubezen in vdanost, ki ste jo skazali božjemu poslancu, zlasti pa mestnemu starašinstvu in preč. g. proštu za trud in prelepe dekoracije, ktere so sedaj pokazale, da tudi Dolenjcu bje srce za vero, dom, cesarja, in da se kmalo povzdigne na tisto stopinjo izobraženosti, ktera mu je v resnici dostojna!

Slednji dan v naši dekaniji bila je sv. birma na Toplicah. Tudi tukaj sešlo se je bilo silo veliko ljudstva, ker birmanih je bilo 1012 otrok. V pridigi so mil. knezo-škof starišem in vsim drugim priporočevali krščansko izrejo otrok, kar se ima zgoditi ne samo s podučevanjem, temuč tudi z lepim zgledom, posebno pa z molitvijo za otroke. Po birmi so se poklonili mil. knezo-škofu vsi duhovni in nato tudi g. župan. Obiskali so tudi nato škof bolnega

g. kaplana in zlatomašnika Cimbas-a, kateri je bil posebno vesel te velike časti.

Ob 5. uri odpeljali so se v Žužemberk, do Soteske so jih spremili preč. g. prošt Urh, ter se potem od njih poslovili, mil. g. knezo-škof pa so se jim še enkrat prav prijazno zahvalili za vso prijaznost in postrežbo. In tako se dospeli mil. knezo-škof zopet v belo Ljubljano dokončavši tretjo letošnjo slavno pot vrnivši se z Dolenjskega. Kamorkoli so prišli, sprejela jih je čast. duhovščina pa tudi verno ljudstvo z nepopisljivim veseljem in radostjo. Povsod je prišlo obilno število duhovnikov, bližnjih, pa tudi zeló oddaljenih se klanjat višemu pastirju, zlasti smo to zapazili v Novomeški dekaniji, kjer je bilo navadno navzočih 20 do 23 duhovnih gospodov, kar naj bode prevzvišenemu gospodu živ dokaz, da kamorkoli pride v svoji širni škofiji, da bode povsod došel „med svoje“.

—m—

Iz Vipave, 12. septembra. Sinoči po osmi uri imeli smo zopet hudo vreme, z gromom, bliskom in treskom ter veliko dežjem. Ako nam ljubi Bog v kratkem ne dá lepega vremena, vničila bode mokrota ves poljski pridelek, osobito pa grozdje, ki je že pričelo gnjiti vsled vednega deževja. Pa naj omenim kaj bolj veselega.

Kakor vsako leto napravila je tudi letos na Mali Šmaren naša narodna čitalnica lepo, pošteno „besedo“. Igrica: „Ravna pot najboljša pot“, je kratkočasno delce, predelano za našo deželo od ranj. Bernarda Tomšiča, slov. pisatelja, ki v humorističnih šaljih prizorih kaže kam pripelje človeka kriva pot, ter se končá s podukom da: ravna pot je najbolja. — Tudi lepa pesmica „Domovini“ je bila srečno izbrana za deklamacijo, kajti tako všeč je bila občinstvu, da so vrlo malo deklicó burno pohvalili. Kar se predstavljanje igre tiče, so bile vloge v dobrih rokah, ter igra tako gladko izpeljana, da je igralcem od vseh strani zaslužena zahvala donela. Kar se petja tiče pod vodstvom našega neutrudljivega gospoda Iv. Pogačnika, čuje se le en glas, da je bilo izvanredno krasno, posebno pa ker je bil on sam kot prvi tenorist pri lepem čistem glasu samo nekaj bi g. svetovali, naj bi bil pri zbiranju pesem bolj pazljiv, kajti pesmi kakor je: „Sveča slabo je brlela“ ni za na oder, sploh za nikjer, kjer je sramožljivost doma. Pa brez zamere! Nazadnje je pa še neki „Lažiliberalec“ občinstvo razveselil ter mnogo smeha provzročil. Sploh se smé ta veselica v vsakem oziru izvrstna imenovati in sl. odboru smo hvaležni za lep večer.

V četrtek 17. t. m. pa napravi okrajni šolski svet s pomočjo nekterih goriških in tukajšnih rodoljubov lepo slovesnost, namreč vzdovanje kamenitih plošč v spomin prezaslužnih za vero in dom, umrlih domoljubov: J. Grabrijana in Št. Kocijančiča poslednji je bil v Vipavskem trgu rojen. Lepa je ta misel, a še lepše bi bilo, da bi se je vsi rodoljubi Vipavski poprijeli in za izvrstno izpeljavo skrbeli.

Iz Mariborske okolice, 13. septembra. (Nekaj različnih novic), ki utegnejo „Slovenčeve“ čitatelje zanimati, se mi je spet nabralo, toraj Vam zamorem napisati nekoliko vrstic za dopis.

Najvažnija novica je brez dvombe potovanje Njih Veličanstva svitlega cesarja, ki so se iz Celovca v Požego peljali mimo nas. Kakor je bilo že prej naznanjeno, peljal se je dvorni vlak z Njih Veličanstvom v petek zvečer ob polu 7. uri mimo Ruš, četrť ure poznej mimo Lembaha in točno ob 7. uri došel je vlak v Maribor. Ob celi progi je ljudstvo pozdravljalo svitlega cesarja s streljanjem iz topičev in z glasnimi „živio“-klici, dasiravno je bilo naročeno, naj kličejo „hoch“ ne „živio“. Na Mariborskem lepo okinčanem kolodvoru so Njih Veličanstvo pričakovali in pozdravili mil. knezo-škof, deželni namestnik, deželni glavar, graški in domači župan, Mariborski okrajni glavar in vojaški poveljnik in še nekteri drugi gospodje, ktere so zaporedoma svitli cesar z nekterimi besedami ogovorili, potem pa se kmalo peljali dalje na Hrvaško.

Ne dolgo po odhodu Njih Veličanstva je tukaj nastala jako huda ura. Strašno je gromelo in treskalo in zraven dežilo, kakor bi iz škafa dež lil. Na novem hranilničnem poslopju je v strelvod vdarilo, pa brez škode; pri sv. Duhu na Ojstrem vrhu blizo Lučan pa je bojda, kakor se je včeraj tukaj govorilo, v stolp vdarilo, ter streho na stolpu poškodovalo. Gotovega pa še o tem tukaj nismo nič izvedeli.

Te dni vodijo od vseh strani očetje in matere svoje sinke v Maribor, da jih dajo zapisati v mestne

šole. Dasiravno mene to vedno veseli, če vidim skrbne stariše, ki skušajo svojim otrokom boljši in lažji kruh preskrbeti, nego ga sami imajo, vendar me vselej tudi žalost othaja, ko vidim toliko fantičev v mestne šole hiteti, kajti vsled naših šolskih in mestnih družinskih razmer jih le malo vredno svoj cilj doseže, tako, da po vsi pravici smemo evangeljske besede: „Veliko je sicer poklicanih, pa le malo izvoljenih“, na naše dijake obrniti.

Vreme se je danes zjasnilo in barometer se je jako vzdignil, kar nam daje upanje na lepe dneve, ki so nam res potrebni, ako hočemo v vinogradih boljše kapljico pridelati, kakor pretekla leta.

„Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani

sedemnajsti občni zbor.

(Dalje.)

Nič bolje, kakor z letnino, ne godí se z razprodajanjem po društvu izdanih spisov. „Imenika šolskih oblastev, ljudskih šol, učiteljev in učiteljic na Kranjskem“, vredil g. prof. Jakob Praedika, prodalo se je ubogo malo in leži ga še na stotine nerazprodanega pri gg. predsedniku in blagajniku društva. Pri včerajšnjem zborovanji znižala se je „Imeniku“ cena od 60 na 30 kr., za kateri mali znesek si ga lahko vsak omisli in tako društvu nekoliko pripomore, da vsaj ne bode pri tem podjetji imelo gmotne škode, kar se bode pa gotovo zgodilo, ako društvo po tej poti ne razprodá „Imenika“. Naj nam nikdo ne zameri, ako se drznemo tukaj naravnost izreči misel, da si je odbor tako slabega vspeha pri razprodajnji deloma sam kriv. Ako bi se bil odbor pri sestavi „Imenika“ držal načela vzajemnosti, ki se v življenji tolikokrat povdarja ter preskrbel „Imenik“ ne samo za Kranjsko, ampak tudi za sosedne dežele, bilo bi se istega gotovo mnogo več razprodalo. Res bi bila prireditve takega „Imenika“ več truda in denarja stala, a vspeh bil bi tim popolnejši in vsak slovenski učitelj segel bi bil z veseljem po „Imeniku“, naj bi isti tudi nekoliko več stal. Takov obširen „Imenik“ sestavil bi se najlože s pomočjo „prašalnih pôl“, v kterih bi se vse opredelilo in določilo, kar ima pozneje priti v „Imenik“. Razposlale naj bi se takove „vprašalne pôle“ v vse slovenske okraje društvenim prijateljem, kterih ima „Slov. učit. društvo“ v vsakem okraji. Napolnjene pôle vrnile bi se odboru in ta bi na podlagi nabranih podatkov sestavil popolen „Imenik“.*)

Po tem ovinku vrnimo se zopet k zborovanju samemu. Za zabavo in poduk skrbel je društveni odbor svojim udom s prirejevanjem zabavnih večerov, pri kterih so se obravnavali razni predmeti, z bogato preskrbljeno društveno knjižnico in drugače.

Društvo ima najeto sobo, ktera mu je letos vsled modrega gospodarstva prizadejala jako malo stroškov.

Mil. gosp. knezo-škof dr. Jakob Missia blagovolil je, ko mu je društvo izročilo omenjeni „Imenik“ podariti 20 gld., prof. na c. kr. učiteljšči g. Jos. Klemenčič pa 10 gld. in v dan zborovanja „Slov. učit. društva“ pa zopet 10 gld. Obema preblagima dobrotnikoma izreklo je društvo srčno zahvalo. (Dalje prih.)

Domače novice.

(Lurdska kapelica) pod Rožnikom blagoslovila se je včeraj na jako slovesen način, ki ga bodemo jutri v dopisu priobčili. Za danes omenimo naj le toliko, da se je slovesnost zjutraj ob 8. uri pri Frančiškanih začela; proti 11. uri prenesli so ključarji frančiškanske fare podobo Lurdske Matere Božje v jako slovesnem sprevodu ob škofovi navzočnosti okoli „Zvezde“ pod Rožnik, kjer je potem slovesnost do 1/22 dalje trajala. Vdeležilo se je je na tisoče pobožnih še več pa radovednih. Jako lep utis napravile so nedolžne bele deklice.

(Današnji veliki somenj) imel je pač dobrega zaveznika lepo vreme — kljubu temu pa ni bil tako obiskan, kakor so bili obiskani somnji o križevem druga leta. Povod temu je pač to, da sta na Dolenjskem tudi dva somnja danes. Kónj se je prignalo

*) Za tak imenik, da bi bil le približno zanesljiv, bi bilo treba dat od štirih deželnih odborov; vprašalne pôle ne zadostujejo, to vemo iz skušnje. — Ako pa „Imenik“ ni zanesljiv, kaj koristi. Lože pa je spisati precej debelo knjigo, kakor sestaviti tak imenik. Vr.

blizu 700 še raje nekaj več; med temi je bilo posebno veliko prav lepih žebet, po katerih so domačini jako pridno segali. Tujih kupcev ni bilo; posebno se pa letos Korošci pogrešali pri konjski barantiji. Goveje živine je bilo precej menj; sodi se na 500 glav. Čene so ji bile primerno visoke. Žebeta po 22 tednov stara in prav lepega života cenile so se zjutraj po 100 gl.; no, pa so gospodarji tu pa tam precej odjenjali. Ob 2. uri popoldne dobivala so se taka žebeta že po 70 gl. Sploh se pa na naši živini od leta do leta napredek vidi.

(Dijaški somenj) za knjige pričel se je v soboto pred šolami in je jako živahen. Tudi letos viditi sta med žgolečo mladino dva stara znanca: mož, ki ima „brennhase klobase“ in pa „karami, karamelli, mandolatti“.

(Napredek in odlikovanje.) Gosp. J. Matjan, lastnik tukajšnje tovarne za mizarske in tapecirske izdelke, je poslal v Linško razstavo, ktera je bila združena z veliko ljudsko veselico, krasno garnituro za spalnico. Garnitura iz orehovega lesa je izdelana v laški renesanci. Dasiravno je bilo veliko Dunajčanov, ki so izdelke te vrste razstavili, je vendar g. Matjan dobil prvo odlikovanje, namreč zlato medaljo. Ponosni smemo biti na našega rojaka, ki je tudi že v Trstu dobil zlato medaljo in našo obrt tako povzdiguje, da slovi zunaj Kranjskega. Čestitamo!

(Umrl je) v Št. Vidu nad Ljubljano zopet Slovenec stare garde, g. Mihael Kraljič. To je poslednji možki Kraljičeve hiše v Št. Vidu.

(Notarja) postala sta dr. Adolf Mravlag v Radečah, in Martin Kocbek v Kostanjevici.

(Poštne nakaznice.) Od 1. oktobra zviša se svota, ktera se lahko na vsaki pošti po nakaznici odda od 200 na 300 gold. Ravno to velja o brzojavnih nakaznicah. Iz Bosne semkaj in od nas v Bosno se bode od ravno tega dne tudi lahko po 300 gold. po nakaznicah ali pa po poštne naročilu pošljalo. Poština za pošiljanje svote od 200 do 300 gold. v Bosno in Hercegovino znaša 50 kr.

(Cesarjevinja Štefanija) obiskala je povrnivši se iz Postojne, Poreč, kjer so jo narod, duhovska in deželska gosposka nad vse sijajno sprejeli in počastili.

(Dekliška šola) šolskih sester v Celji, dozdej trirazredna, razširi se s pričetkom šolskega leta 15. sept. v štirirazredno. Podučni jezik je slovenski. Kakor do sedaj podučevala se bode pa tudi nemščina. Vse blage prijatelje naše mladine prosimo, naj izvolijo tudi v bodočnosti podpirati ta zavod.

(Človeške kosti) izkopali so v kleti M. P. hiše v Muretincih na Štajarskem. Gosposka je kosti s saboj vzela, da prične preiskavo, kako so kosti tjekaj prišle.

(Mizičasto črtane pisanke) se v šolah še ne bodo letos odpravile, kakor je bilo to iz začetka naročeno, temveč se jim bode obrok še za jedno leto podaljšal. To je naučni minister za to vkrenil, da bi trgovci in fabrikantje, ki se s šolskim blagom pečajo, ne imeli prevelike škode, ker jim bo vendar le mogoče, kolikor toliko nakopičenega mizičasto načrtanega pisalnega papirja še v denar spraviti, kterege bi bili kar z lepega sicer zavreči morali.

(Vabilo k glavnemu zboru društva poštarjev in poštnehih opraviteljev) na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem dne 24. septembra 1885 ob 10. uri popoldne v Volovski (pri restavrantu g. Wirtingerju). Dnevni red: 1. Letno poročilo. — 2. Poročilo društvenega blagajnika. — 3. Prevdarki. — 4. Prosti nasveti. — 5. Nasveti predsednika. — Oni p. n. društveniki, kteri se tega glavnega zbora vdeležiti mislijo, naj to podpisaneu načelništvu kakor hitro mogoče, naznaniti blagovolijo, da se jim legitimacije za znižano vozni po železnici oskrbijo. V odpravo vseh neprilik opominja se p. n. društvenike, ko imajo legitimacije le veljavo društvenikom, da vzamejo s saboj tudi društveno sprejemnico. Ker je neobhodno potreba, da se pri temu glavnemu zboru društvena pravila prenaréde, vabijo se p. n. društveniki k obilni vdeležbi.

V Dol. Logatecu, 22. avgusta 1885.

Načelništvo društva poštarjev in poštnehih opraviteljev na Kranjskem, Primorskem in Dalmatinskem.

A. Mulley.

(Tudi nekaj novega.) Iz Tržaške okolice se nam poroča: Pretečeno soboto poročila se je v Trstu v protestantovski cerkvi bivša učiteljica pri sv. Ivanu

v Vrdeli gspdč. M. P. z nekim protetantskim pruskim ubežnikom. Dober tek! in „gut weg“!

(V Opatijo) prišla je srbska kraljica Natalija večeraj. V soboto popoldne odpeljala se je iz Budapešte in je bila večeraj zjutraj v Ljubljani. Vozila se je v vozovih kr. ogerske državne železnice, ki so bili jadrniku pripréženi. Tudi družih popotnikov imel toliko, da so mu morali dati dve mašini od Ljubljane dalje.

(Soldateska) praznovala je svoje „orgije“ v Celji. Minuli teden pili so nekega večera štiri vojaki v neki beznici blizu kolodvora. Ker je bilo že pozno, prišli so redarji in so jih jeli venkaj spravljati. Omenjeni vojaki podali so se v vojašnico po svoje tovariše, kjer so takoj jeli „alarm“ sklicavati. Ni dolgo trajalo, in vrata pri vojašnici se na stečaj odpró in venkaj dère nekaj vojakov s puškami in nasajenimi bajoneti, s kterimi so vse osuvali, kar jim je nasproti prišlo. Nekega čevljarja ondi memogredočega loputnil je eden zdvijanih vojakov s puškinim kopitom po glavi. Čevljar zbeži proti bližnji gostilni, kamor se hoče rešiti, jeden vojakov jo pcedí za njim, ga vjame in mu od zad bajonet v hrbet zasadí. Pomilovanja vredni nesrečnej je v bolnišnici hudo ranjen in bo prej ko ne umrl. Krčmarico, ktera je hotla vrata pred divjaki zapreti, suniti je mislil vojak z bajonetom; na veliko srečo spolznil je bajonet ob usnjato možno za denar, krčmarici se je pa vendar-le posrečilo vrata zapreti. Župan dr. Neckermann in pa jeden redarjev podala sta se takoj v kasarno, kjer je župan po nadzorovalnem častniku zahteval. Rekli so mu, da ni nikogar, ker so vsi pri vajah na Koroškem. Dogodek javil se je takoj kornemu zapovedništvu v Gradec.

Telegrami.

Požega, 14. septembra. Sinoči prišel je Zagrebški „Kolo“ z vojaško godbo pred stanovanje Njegovega Veličanstva; cesar se je takoj na oknu prikazal in so ga z navdušenimi „živio“ pozdravili. „Kolo“ mu je zapel cesarsko pesem in nekaj narodnih, potem pa se je podal z godbo po mestu. Cesar je ostal do konca pri odprtem oknu.

Pariz, 13. septembra. Nadškof v Aix-u je šel bolnike obiskat, ki so kolero imeli; sam je kolero dobil in umrl.

Madrid, 14. septembra. Časniki sporočajo, da so ponoči pri nemškem konzulu v Alteji pokrajini Alikanski razbili grb nemške države. V ministerskih krogih mislijo, da se bo karolinska komedija še ta mesec na prijazen način rešila. Neopravičene so govornice, da bi bila Španija gledé notranje politike v nevarnosti.

Zahvala.

Prečast. gosp. Janezu Dolžan-u, župniku v Ihanu izrekata podpisana najtoplejšo zahvalo, ker je blagovolil 9., 10., 11. in 12. letnik „Vrtca“ naši šolski knjižnici darovati.

Šolsko vodstvo in krajni šolski svet v Ihanu, meseca septembra 1885.

Janez Grošelj,
predsednik.

Alotzij Keceč,
učitelj in vodja.

Umrl so:

9. septembra. Peter Toman, kamnosek, 65 let, Dunajska cesta št. 19, Cirrhosis hepatitis.

10. septembra. Marija Walland, gostija, 75 let, Streliške ulice št. 6, prsna vodenica. — Antonija Mihelič, krtačarjeva hči, 3 mes., sv. Florjana ulice št. 32, vsled katara v čreveru.

11. septembra. Marija Lampe, delavka v tovarni za smodke, 18 let, Križevniške ulice št. 9, jetika. — Franca Simončič, železniškega čuvaja hči, 2 leti, Poljanski nasip št. 48, jetika.

12. septembra. Neža Jevce, gostija, 72 let, Karlovska cesta št. 24, vodenica.

V bolnišnici:

8. septembra. Jakob Kolenc, gostač, 60 let, oslabljenje moči. — Neža Gorenc, gostija, 77 let, vodenica. — Maks Šavbah, delavčev sin, 4 mes., vnetica pljuč.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

14. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 30 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 85 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05 „
Akelje avstr.-ogerske banke	869 „ — „
Kreditne akcije	289 „ 80 „
London	125 „ — „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 91 „
Ces. cekini	5 „ 87 „
Nemške marke	61 „ 30 „

Odgovorni vrednik Matej Močnik.

Tužnim srecem naznanjamo vsm sorodnikom, prijateljem in znanecem prežalostno vest, da je naš preljubi oče, oziroma tast in ded, gospod

MIHAEL KRALJIČ,

po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, večeraj ob 1/2 12. uri po noči v 76. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Telo predrazega pokojnega bode v torek 15. septembra ob 8. uri zjutraj na Sentiško pokopališče prenešeno ter v družinski rakvi pokopano.

Priporočamo ranjcega v blag spomin in molitev.

V Št. Vidu nad Ljubljano, 13. sept. 1885.

Lucinka Odlazek roj. Kraljič

v imenu družin:

Odlazekove in Tomecove.

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzetjem

Marijateljke kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKÓCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspéh pri vseh boleznih v želodecu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodecu, bitje srea, zabasanje, gliste, bolezni na vrtnici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istište Marijateljke kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hušja prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vspéh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo, zvssem spoštovanjem vdani

Franz Jug,

(12) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

jetrno DORSCH olje,

najboljše vrste, izborno zoper brumore, pljučnico, kožne izpuske in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zaprečl pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skaženem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se tako

v lekarni Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani.

Tisk „Katoliško Tiskarne“ v Ljubljani.